

Humanitaarklassid

- Sain teada palju huvitavat Ackermanni eluloost ning tema loomingu unikaalsusest. Samuti oli huvitav see, kui paljude erinevate valdkondade esindajad aitasid kaasa sellele projektile (isegi tolliametnikud!!!)
- Minu arvates on sellised projektid väga tähtsad, kuna need mitte ainult ei aita kaasa Eesti kunstiajaloo uurimisele, vaid toovad kokku nii erineva taustaga inimesi ning aitavad ennast professionaalselt arendada.
- See oli tõestus, et eri õppeainetega võib elus täiesti ootamatutel erialadel kokku puutuda. Päris huvitav.
- See oli ka ootamatu, et veebileht nii hea oli. Palju vaeva oli nähtud.
- Mulle täitsa meeldis see loeng – need avasid lühikese ülevaate Ackermanni loomingu (ajaloost) ja siis rääkisid rohkem sellest projektist – mis oli põnev ja mulle jäi eriti meelde see konstruktsioon, mida nad paigaldasid sinna Oleviste kirikusse ja samuti see, et algselt olid skulptuurid värvilised, mis tundus vaadates täitsa võõras, sest harjunud olen ma nägema valgeid skulptuure.
- Ackermann'i loeng oli minu arvates üsna põnev. Ületas minu jaoks ootusi. Mulle meeldib, et nad leidsid jutustamiseks põnevaid vaatenurki ja teemasid. Tänu sellele ei olnud loeng üksluine ega igav.
- Mulle meeldis, kuidas see loeng oli nii hea näide erinevate alade lõimumisest ja kui ettearvamatult põnevaid asju võib ette tulla alal, mida tavaliselt võib-olla nii põnevana ei reklaamita.
- Naised, kes rääkisid, tundusid oma alal spetsialistid ja oli näha, et nad tõesti südamega nautisid seda, mida nad tegid
- Minu arvates oli loeng hullult põnev ja silmaringi avardav, sest olgugi et ma olen varem kuulnud Ackermannist, tean ma nüüd nii palju rohkem huvitavat tema enda ja ta kunsti kohta. Hästi põnev oli jälgida, sest ettekandes olid põimunud igasugu erinevad aspektid, nagu näiteks ajalugu, praktiline pool jne. samuti andis ettekandele väga palju juurde see, et esinejad olid ise nii vaimustunud ja õhinal, oli näha, et see teema on neile hingelähedana ja oluline.
- Oli väga huvitav teada saada, kuidas praktiliselt erinevad teadusharud kasuks tulevad. Eriti hästi oli tehtud esitlus, mis ilmestas seda juttu väga hästi.
- Eelnevalt polnud üldse aimugi, et hetkel (tänapäeval) valgeks värvitud kujud on algupäraselt olnud väga värvilised ning silmapaistvad. Väga huvitavana tundus laborites tehtav töö, kus iiritakse värvikihte.
- Samuti oli üllatav, et kui palju erinevatest valdkondadest inimesi selline projekt seob (nt PPA).
- „Loeng“ oli huvitav, kuna seal seletati lahti, kuidas see restaureerimine käib. Sai piltide põhjal võrrelda Ackermanni skulptuure ja kellegi teise tehtud skulptuure. See näitas täpselt ära, kes on kes. Ackermanni skulptuurid ja muud nikerduse olid kõige peenemad. Isegi veresooned olid (skulptuuridel, kujukestel) olemas.

- Ackermanni loeng oli väga huvitav ja inspireeriv. Sain aru, et ajaloo ja kunstile on võimalik läheneda palju põnevamalt ning seetõttu sain teada palju uut. Eriti tore oli see, et Ackermanni kunsti uurimisest on saadud teada ka selliseid asju, mida traditsioonilist moodi uurides pole võimalik märgata (nt. naelad skulptuuride sees või erinevad värvivarjundid).
- Mulle meeldis, et esinejad olid teemast väga vaimustuses ja sellega suutsid tekitada ka kuulajas teema vastu teatud elevuse. Lisaks jäi eredalt meelde, et sellise asjaga tegelemine võib sobida peaaegu igas valdkonnas tegelevale inimesele.
- Loeng oli väga põneval teemal, kuid õnneks või kahjuks olime klassiga taolistest asjadest humanitaarpraktika kursusel rääkinud. Seega väga palju uut infot ei saanud. Siiski väga meeldis loengu pidajate stiil - nad olid väga kirglikud.
- Kirikus toimunud loeng oli hea näide sellest, kuidas saab omavahel lõimida ajaloo, keemia ja füüsika.
- Minule jäi esitlusest meelde see, et Ackermann oli väga omapärane kunstnik/skulptor ja tema tööd eristab kergelt teiste seast. Naised, kes meile tema kunstit rääkisid, tegelesid Ackermanni skulptuuride ja teoste restaureerimisega erinevates Eesti kirkustes ning see kestab aastani 2020.
- Loeng oli isegi üllatavalt põnev. Sain lähemalt kuulda Ackermannist ning projektist, mis kestab aastani 2020. nägin palju erinevaid detailseid töid, mis olid vapustavad, sest iga viimne detail oli perfektselt tehtud.
- + Väga hea esitlusmaterjal
- + Mitmekülgne lähenemine
- + Ka suhteliselt „igavad“ teemapunktid olid huvitavaks tehtud.
- + Kirega esitletud
- Võimalik, et esitlejad peaksid rohkem kooskõlastama, mida ja kes räägib: vahepeal oli tunda kergelt pinget/rivaalitsemist? Vabandust, kui ma eksin
- Kirikus oli külm nii kaua istuda
- Mulle väga meeldis, et kunstiajaloo tundidest õpitud info C. Ackermanni kohta omandas kirikus palju parema mõju. Ehk see ettekanne oli väga huvitav ning mitmekülgne ja pööras tähelepanu ka sellele, et isegi kui sa arvad, et sa ei puutu tulevikus tööalaselt kunstiga kokku, siis seda võib siiski juhtuda.
- Mulle jäi hästi meelde see, mis räägiti röntgenimasinate ja tolliametnike kohta. Samuti jäi meelde see, et valge värvi kihi all oli minu arvates väga palju koledam mitmevärviline kiht.
- Hämmastavad olid Ackermanni tööde uurimisel kasutatud meetodid, nt röntgen ja üleüldse teaduse tihe seos kunsti uurimisega. Ackermanni nimega olin korraks kokku puutunud vaid kunstiajaloo tunnis, kuid see oli mul juba peaaegu ununenud. Arvan, et tema teoste uurijad teevad olulist tööd Eesti jaoks, sest Ackermann on inimene, kelle looming vajab hädasti laialdasemat tuntuust.
- Ei hakka luiskama, mulle ei jäänud sellest loengust eriti midagi meelde, võitlesin väsimusega ja üritasin mitte magama jääda.
3D mudelid neist kujudest olid kihvtid.

Peaaegu igal slaidil oli suvaline kombinatsioon tähti kursiivis.

Restaureerijad ehtasid ise tellingud, see oli huvitav

- Ackermanni tutvustusest paelusid mind enim kirikuseinale valgustatud slaidid. Eriti pealkirjad. Veel täpsemalt nendes laiali paisatud kursiiv. Tihti oli esimene täht kursiivis, vahepeal aga pool sõna. Kursiiv oli alati. Kindlasti oli kursiiv paigutatud pealkirjadesse meelega. Sellel oli oma sõnum kanda. Nagu slaidide pealkirjades on ka meie eludes mõned asjad viltu. Tähtis on aga need viltused asjad sirgeks painutada. Seda nimetan ma Ackermanni kursiiviks.
- Minu meelest on lahe, et mineviku meistreid mäletatakse ja tuuakse nende pärand meieni. On väga huvitav kuulda, kuidas meister oma elu elas, mis töid tegi ja miks mitte ka, millised töövõtted tal olid. Huvitav oli kuulda Ackermanni elukäigust ning kuidas ta oli omast ajast ees ning tehes seda, mida õigeks pidas. Huvitav oli ka kuulda, mida tehakse tänini säilinud töödega, kuidas neid uuritakse koostöös tolliametiga ning kuidas otsitakse ka meistri töid välismaalt.
- Oli väga huvitav loeng. Meeldis, et kaks naist, kes rääkisid, olid väga särtsakad ja tegid teema huvitavaks. Nad rääkisid ladusalt ja energiliselt, mis oli tore. Oli näha, et neile endile meeldis see, millest nad rääkisid ja et nad tõesti väga tahavad meile sellest rääkida. Christian Ackermann on kindlasti oluline isik, kellest peaks rääkima, sest ta oli eesti kunstnik.
- Mulle väga meeldis, et tutvustati meie kohalikku kunsti, mida tihti ei märka - tihti vaimustume välismaisest ning alahindame seda, mis on siinsamas lähedal. Tore, et Eesti oma meister saab vääritud tunnustuse ja tähelepanu.
- Loeng oli huvitav ja väga informatiivne. Ma sain rohkelt uusi teadmisi restaureerimise ja skulptuuride kohta. Asi, mis mulle ei meeldinud oli see, et mul oli terve loengu vältel väga külm. Ma sain vee aru, et mina ei sobi sellisele alale kohe üldse, sest see nõuab püsivust, mida mul pole.
- Ausalt öeldes ei jäänud mulle see esitlus eriti meelde. Üle nädala on sellest juba möödas ka. Ainus, mis mul meelde jäi, oli kiriku külm temperatuur ja esitluse animatsioonid. Need olid huvitavalt tehtud.
- Väga põnev oli see, et ehtasite kirkusse umbes 10 m kõrguse laudehituse. Vahva, et inimesed said ise minna trepist üles ja vaadata skulptuure lähemalt.
- Järva-Madise kirikus veedetud aeg läks asja ette. Loeng andis hea ettekujutuse barokkkunstist ja ka üldisest õhustikust, mis sellel ajal valitses. Seega mulle meeldis just see ajaloo pool. Võib-olla oleks võinud isegi pisut rohkem sellele keskenduda ja natuke vähem rääkida, mis olukord on Christian Ackermanniga tänapäeval. Üldiselt oli tore! Aitäh!
- Loeng Järva-Madise kirikus oli väga huvitav ning vajalik, kuna saime teadmisi, mida kunstiajaloo tunnist ei saa. Konkreetse teema puhul saab minna süvitsi. Tunnis küll rääkisime Ackermannist, aga see piirdus vaid paari teose meelde jätmisega. Sellised loengud on õpilastele väga kasulikud, kuna ebatavalises keskkonnas ei tundu see õppimisena, vaid lihtsalt teadmiste kogumisena. Minu jaoks oli see kindlasti silmaringi avardav, kuna iseseisvalt arvatavasti sellist teemat ei käsitleks.

- Minu jaoks tõi loeng barokkkunsti hingeliselt lähemale. Oli väga huvitav kunstiajalootunnis õpitud lähemalt näha. Loeng aitas tekitada sügavamalt arusaamist keskaja eluolust. Kõige paremini jäid muidugi meelde naljakad ja mitte nii olulised tõsiasjad, nagu näiteks et Ackermann ei teinud oma kujudele kunagi kõrvu. Üldiselt oli loeng huvitav, aga kõige rohkem ma sellest ei mäleta.
- Järva-Madise kirikus aset leidnud loengus selgines minu jaoks pilt reaalinete ja humanitaarsuuna lõimumisest. Kunsti uurimisel on lisaks vaatlemisele tänapäeval olulised ka uurimismeetodid, läbi mille saa puurida kunstiteose telgitagustesse. Ackermannist jäi minule kõrvu tema ülim meisterlikkus ning detailirohkus. Teadlaste näidatud teoste puhul oli selgelt näha iga pisimgi nüanss – kõik tillukesed kohad olid ülima täpsusega välja peetud.
- Meeldis, et esinejate jutt oli illustreeritud piltide ja informatiivsete slaididega. Kuna ma varem Ackermannist väga palju ei teadnud, siis oli esinejate jutust minu jaoks palju uut ja põnevat. Esinejad rääkisid selge häälega ja konkreetset. Oli täitsa huvitav kuulata. Samuti meeldis, et ei piirdutud ainult Ackermanniga, vaid räägiti ka EKA tudengite tegemistest.
- Kõige rohkem meeldis mulle esinejate entusiasm ja see, millise rõõmu ning innuga nad oma tööd teevad. Selline pühendumus oli väga inspireeriv. Kui enne olin ainult Ackermanni nime kuulnud, siis nüüd tean ka tema panust Eesti kultuuri.
- Loeng oli väga huvitav, sain teada, et Ackermanni loomingut uurimisel tehakse väga palju koostööd teiste asutustega, nagu nt Piiri- ja Tolliamet. Mulle jäi meelde, kui oluliselt värv võib skulptuuri ilmet muuta, ning et puuskulptuur pandi kokku väiksematest osadest ning liimiga, kuid seal sees on ka suured raudnaelad, mille olemasolu vaid läbi röntgeni kindlaks sai määrata.
- Mulle väga meeldis. Inimesed, kes sellest rääkisid, olid oma tegemistes väga suure kirega sees, tekkis endalgi huvi selle astu. Näha, et kedagi see niivõrd palju toidab, pani ennastki tahtma seda teha. Teema oli huvitav ja slaidid andsid juurde, aga kummaline oli kiriku seinal slide vaadata. Mind pani ka mõtlema, kuidas on ikkagi võimalik aru saada, kes on teose/skulptuuri autor, kui nime ei ole juures.
- Rääkijad suutsid koheselt mu tähelepanu endale tõmmata ning oli täitsa huvitav kuulata, vaatamata sellele, et ma pole suur kunstiajaloo fänn. Väga hea mõte oli seda teha Järva-Madise kirikus, kus olid ka Ackermanni teosed. Ackermannist kuulmine ja samal ajal tema tööde vaatamine tekitas aupaklikkust. Esimest korda tundus kunstiajalugu põnev. Ütleks, et päris hea töö.
- Väga meeldis ettekanne Järva-Madise kirikus. Minu jaoks oli üllatav, kui palju on kunst ja teadus omavahel seotud ning kui paljud erinevad institutsioonid on ühe projektiga seotud. Samuti tekkis seos selle vahel, et kunsti uurimine pole ainult kunstiteadlaste jaoks oluline, vaid sellest saavad kasu ka muude elualade esindajad. Vaatan nüüd ise ka kunstiteoseid teise pilguga.
- Ackermann oli Eesti kunstnik. Ta oli väga osav. Tema tööde uurimine põhjalikult on väga keeruline ja nõuab koostööd mitmete organisatsioonidega. Tänu loengule sain teada, kui keeruline ja raske on skulptuuride uurimine. On vaja teada saada nende

materjal, värv, sisemus, suurus ja palju muudki. Kogu uurimist segab veel fakt, et skulptuurid on tihti kirikutes kõrgetel kohtadel. Loeng oli tore.

- Mul on hea meel, et sain teada, missugune kunstnik Eestis on elanud. Ei teadnu varem temast midagi, olin vaid nime kuulnud. Huvitav oli kuulata, kuidas tänapäeval teadlased taastavad ja uurivad tema töid.
- Loengu suureks plussiks oli see, et me olime teemaga seotud kohas. See aitas kergemini teemasse süveneda.
Eriti huvitav oli tellingutega kiriku altari tutvustus. Oleks ka tahtnud seal käia, kui need tellinud veel üleval olid.
Vahepeal oli tekst arusaamatu, sest mõlemad kõnelejad soovisid korraga midagi öelda ja see põhjustas ühest teemast teise hüppamisi.
- Minule loeng kirikus meeldis. Kuna arhitektuur (eriti sakraalarhitektuur) huvitab mind üsna palju, oli tore kogemus sellest kõigest kuulda. Kiriklikud kunstiteosed on minu arvates kõik väga suursugused ning imetlusväärased ning mulle isiklikult meeldib sellist laadi ajalooloenguid kuulata lisaks sõdadele on ajalugu ka kunstis ja muusikas. Ma leian, et poliitiliste sündmuste kõrvalt on oluline teada üht-teist ka kultuuriajaloo kohta.
Järva-Madise kiriku loeng oli huvitav ning panin midagi kindlasti kõrva taha.
- Oli näha, et kahe asjatundja koostöös valminud loeng oli kordumatu. Mõlemad teadsid enda ala kohta väga palju ja loengu jooksul täiendasid üksteist. Loeng oli parajalt pikk ja piisavalt huvitav, et tähelepanu ei hajunud.
Eesti on väike riik aga meie kultuur ja ajalugu on rikkalikud. Usun, et on oluline neid uurida ja neist õppida.
- 12. septembril sai Järva-Madise kirikus kuulata loengut Christian Ackermanni elutöö kohta. Selles loengus tuli hästi välja reaal- ja humanitaarainete seos.
Christian Ackermann oli skulptor, kelle teoseid võib leida Eestis erinevatest paikadest. Loeng oli üsna huvitav. Esitlus hoidis tähelepanu ja mõtted loengu teemal. Kuna enamuse Ackermanni loomingust on kirikutes, kui mitte kõik, siis loengu toimumispaik oli hästi valitud.
- Järva-Madise kirikus peetud loeng oli väga informatiivne ja asjalik. Sain teada C. Ackermanni kohta palju uut ja põnevaid fakte, mida polnud kuulnudki. Mulle meeldis, et kõnelejatelt oli näha, et see teema läheb neile hinge ja nad tõesti hooliva sellest, millest räägivad. Mulle ei meeldinud see, et pead pidi kogu aeg pöörama, et ekraani näha, võiks olla mõni teine lahendus.
- Nagu keskaegsel inimesel oli tihti mitmesuguseid ja -külgeid oskuseid, on ka keskaegse kunsti täies ulatuses hoomamiseks kasulik mitte ainult vaadata teemat omaenda mäta otsast, vaid ühendada taustteadmised ja oskused teiste omadega saamaks kätte tervikpilti. Nii sai selgeks kolmapäeval Järva-Madise kirikus, kus mitmete vaatenuurkade alt tutvustati ühe neljast Eesti keskaegse kunsti suurmeistrist Christian Ackermanni kunsti.
Kaheteistkümnendate klasside traditsionaalse Vargamäe-ekspeditsiooni käigus saime põigata sisse ka loengule sellest Maarjamaa talendist, mida peeti projekti "Christian Ackermann – Tallinna Pheidias, ülbe ja andekas" piires. Projekti eesmärk

on teha inimesi teadlikumaks kunagi kuulsuses kümmelnud, kuid seitsaati unustusehõlma vajunud Ackermanni elust ja loomingust. Koordinaatorid on projektil Eesti Kunstimuuseum ja Kunstiakadeemia ning Evangeelne Luterlik Kirik, meie harimisega tegelesid Järva-Madisel kahe esimese esindajad.

Loengu soojenduseks kuulsime faktuaalset ja kuiva ettekannet Ackermanni elust, mida võrstsitati küll n-ö "põnevate faktidega", aga mis lõppude lõpuks igale kooliõpilasele ajaloost või kunstiajaloost tuttav on. Edasi aga tuli märksa huvitavam osa, kus meiega jagati saladusi sellest, kuidas tänapäeval Ackermanni kunsti ja selle lugu päevavalgele tuuakse.

Et oleme humanitaarklassid, rõhutasid loengupidajad meile just ka teiste valdkondade, eriti reaalinete, tähtsust säärase keskaegse kunsti avastusretkel. Sealjuures toodi näiteid reaalinete "suurest triumviraadist" Füüsikast, Keemiast ja Valgusest, mis mitmetele nalja tegi, sest valgus pole ju mingi kooliaine. Valgus on aga, nagu välja tuli, väga tähtis, sest just röntgeni abiga on analüüsijatel võimalik piiluda skulptuuri sisse ja selgitada välja kunstniku töövõtted. Sealjuures toda röntgenvalgust polnud projekti koordinaatoritel mitte omast käest võtta ega ei palunud nad ka taevaseid jõude, et nood "*fiat lux*" ütleksid, vaid pöörduti ei kellegi muul kui Maksu- ja Tolliameti poole, kes on harjunud igapäevaselt asju röntgeniga läbi valgustama. Nii et abi võib sellisel uurimisel tulla üpriski ootamatuist kohtadest ja küsida tasub alati.

Viimaks lasti ka oma silmaga vaatama Ackermanni loodud altarit sealsamas Järva-Madise kirikus (ega seda paika mitte juhuslikult valitud saanud) ning jäeti hüvasti. Kirikust lahkuti targemana ning loodetavasti ka suurema huviga mehe vastu, kelle anne ja upsakus sajandeid tagasi kirgi olid kütnud.

Reaalklass

- Loeng Christian Ackermannist avas põhjalikult kunstniku karakteri ja selleaegse maailma. Kirikute altareid vaadates on mu põhitähelepanu alati läinud keskmisele maalile, aga nüüd suunati mind avastama eelnevalt peitu jäänud ülemisi skulptuure, loeng tõi nad ülevalt silme ette detailsete 3D-mudelitega, mis olid kujutatud kiriku seinale. See projekt inspireeris mind mõtlema ja avastama, mis kirev maailm on minu kodukirikute valge värvi all.
- Eriti õdune oli lõpp armulaua ees, kus loengupidajad kirjeldasid nt. hiirte pesade leidmisi.
- Kui varasemalt on kunst ja eriti kunstiajalugu tundunud puutumatu ja muutumatuna, mida peab käsitlema eemalt ja õrnalt, siis nüüd see projekt näitas mulle, et ka sajanditevanustele teostele saab käed külge panna ning luua midagi (antud näites) 17. sajandi kunstnikuga koos.
- 12. septembril kuulasin loengut Christian Ackermannist. Meile kõneldi põnevast kujurist, kes oli ülbe, kuid väga meisterlik. Tema teoseid võib leida nii Eesti suuremate linnade kirikutest kui maakirikutest. Väga põnev oli kuulata, kuidas

pühakujude päritolu ja teguviisi uuritakse tänapäevaste meetoditega ning missugust infot sellega kogutakse. Kuigi loeng oli põnev, oli kõige toredam ja inspireerivam näha seda sära kõnelejate silmis, mis loengu algusest saati välja paistis, ning näitas, et inimesed on tõeliselt pühendunud.

- Loeng kellestki, kelle nimegi polnud varem kuulnud, oli minu jaoks oodatust kordades huvitavam. Esialgelt tundus Christian Ackermanni nimi kui kellegi kinnisidee, ja elulugu, mida uuritakse eneselikust huvist tema vastu. Meie saime aga huvitavaid paralleele tuua oma kunstiajaloo kursustel kuulduga ja mõtteid suunati ka erinevatele altaritele, millele ise ei oskakski kuidagi mõelda ja hinnangut/arvamust jagada. Tekitas endalgi huvi erinevaid kirikuid külastada just nende altarite nägemise eesmärgil.
- C. Ackermann kui suur kunstnik, kes tegutses Eestis, oli andekas sõna suurimas tähenduses. Kuid enne loengut tema elust ning mastaapsest uurimisobjektist polnud ma kuulnudki suurest kunstnikust. Tema detailsete tööde näited panid hämmastama, et temast rohkem ühiskonnas juttu pole olnud. Loengu läbiviijad olid hinge, südame ja mõttega teema ja tegemiste juures. Lust oli neid kuulata. Põnevust tekitasid minu jaoks näited, kuidas Ackermanni kujusid uuritakse. Infrapunavalgus ja röntgen- kui nutikad inimesed tegelikult on.
- Vaatamata ÜPRIS unisele olekule kuulajate jaoks, oli selgelt tunda kahe rääkija emotsioone ja rõõmu kunstiteemadel vesteldes. Mingil määral suutsid nad kogu sellest projektist päris huvitava asjaajamise valmis saada.
- Huvitav oli loeng selle pärast, et ma polnud varem C. Ackermannist midagi kuulnud, kuigi tegemist on oma ala kuulsaima Eesti tegijaga. Samuti oli põnev uurida Ackermanni skulptuure, eriti veel selle pärast, et üks neist asus seal samas kirikus.
- Loeng algas mul üsnagi hästi, kuna hakati rääkima inimest, kellest ma polnud kunagi enne kuulnud. See projekt tundub vägagi huvitav. Eriti meeldis mulle see, et suudeti kõik ideest Ackermanni teostest teha 3D mudelid ning need kõigile vaatamiseks internetti üles laadida.
- Christian Ackermanni loengust jäid mulle meelde üksikud faktid. Teema mulle suurt huvi ei pakkunud, kuid siiski leidsin loengust ka enda jaoks midagi. Mulle meeldis, et räägiti ka reaalinimestest ning kuidas need antud teemaga seotud olid. Lisaks muidugi erinevad animatsioonid Ackermannini teostest ja võrdlused teiste skulptoritega oli väärt kuulamist ja kõrva taha jätmist.
- Teema tuli väga ootamatult, kuid tore oli rohkem tunda õppida ühe kunstniku lugu ja stiili. Ma polnud varem C. Ackermannist kuulnud ning suurim seos, mis temaga hetkel tekib, on see, et ta ei osanud kujutada kõrvu. Ülesehituselt mulle loeng eriti ei meeldinud, sest naised katkestasid pidevalt üksteise lauseid ning seetõttu oli raske jälgida, kui pidevalt uus mõte eelmise lõpetamist segas, info jäi poolikuks.
- Loeng Christian Ackermanni eluloost ja loomingust polnud üldsegi mitte paha. Mulle meeldis, et teemat tutvustanud daamid olid vägagi teemas sees, kuid kuna see teema üldiselt mind just liiga palju ei kõnetanud, siis jäi mulle sellest suurest pühendumusest mulje, et nagu Christian Ackermann oleks kõige parem kunstnik üldse, natuke kultuse moodi juba.

- Kuna käisin just eelneval nädalal Budapesti basiilikat (nime ei mäleta) vaatamas, siis too kirik (ja ka altar) jättis mind üsnagi külmaks, need polnud lihtsalt võrreldavad.
- Loeng oli päris huvitav, suuresti tänu ettekandjate fanatismile. Nad rääkisid nii kirglikult, et see haaras kaasa. Ma polnud varem Christian Ackermanni nimega kokku puutunud ja tema tegemistest oli ka seetõttu tore teada saada. Põnevad olid kõiksugu erinevad meetodid, mida Ackermanni teoste uurimisel kasutatakse ja mis tulid mõnikord ootamatute koostööpartnerite poolt. Näiteks pakub Maksu- ja Tolliamet abi infrapunaga skanneerimisel. Kuna tulime just üsna väsitavalt matkalt ja meid pandi kohe kirikusse istuma, ei jõudnud ma oma tähelepanu Ackermannile keskendada ning uni tikkus vägisi silma. Sellegipoolest on mul meeles fanatism, millega ettekandjad puuskulptorist rääkisid. Nende silmis oli sära ning hääles entusiasm ja nad olid siiralt Ackermannist huvitatud. Sellist pühendumist oma tööle on tore vaadata.
- Kuna me kunstiajaloo kursusel barokkist eriti ei rääkinud, siis oli pilt vahel pisut segane, kui nad rääkisid, et miski on barokkile omane või vastupidi, et ei ole. Samas tõid nad huvitavaid näiteid, kuidas kunstiajaloolased on võimelises aru saama, kas üks või teine teos on mingi kunstniku looming, nt Ackermann ja kõrvade puudumine. Oli huvitav, kui räägiti kunsti uurimise poolest ja milliseid meetodeid kasutatakse, sellest kunsti poolest tavaliselt palju ei räägita.
- Väga imetlusväärne on võime tunda tänu oma teadmistele ära kindla autori tehtud kujud ja arusaadav, kui autori pähe määratakse kellegi teise autori kuju. Ka kujude leidmine on aega nõudev, sest tuleb käia erinevates kirikutes eri kohtades. Oli huvitav kuulda, et väga paljud noored tunnevad kujude taastamise vastu huvi.
- Loengu läbiviijatel löid silmad särama, kui nad oma tööst rääkisid. Oli näha, et nad on huvitatud ja nad naudivad oma tööd. Tegid seda entusiasmiga.
- Minu arvates on tegu huvitava ja vajaliku projektiga, et taastada teadmised ajalooliste tövõtete kohta, enne kui skulptuurid/kunstiteosed ära lagunevad. Projekti tutvustajad suutsid hästi demonstreerida mõningaid uurimismeetodeid, nagu infrapuna- ja röntgenpiltide kasutamine.
- Mulle väga meeldis see loeng. Tore oli, et see leidis aset kirikus, kohe kunsti kõrval. Enim pakkusid mulle huvi need detailid, mille järgi eristati Ackermanni kujusid teiste omadest. Näiteks kuidas Ackermann kunagi inimestele kõrvu ei teinud või jälgides kuju dünaamilisust, täpsust ja detailsust või vaadates, kas puidutükk, millest kuju tehti, on mitmest tükist kokku klopsitud.
- Ma olen aus inimene ja seega ma tunnistan, et esimene asi, mis mul loenguga seostub, on väsimus. Pärast rabamatka oli nii hea kirikupingile istuda ja lihtsalt silmad kinni panna. Aga õnneks ma ei maganud tervet loengut maha. Eriti huvitav oli kuulata, kuidas kujudest röntgenpilte tehakse. Ma polnud sellisest uurimismeetodist teadlik. Samuti jäi mulle meelde see fakt, et mõned võrdlevad Ackermanni teoseid Michelangelo omadega, kuna Ackermanni teosed on palju detailsemad kui teiste kohalike meistrite skulptuurid.
- Loengu lõpuks tekkis mul asja vastu huvi ning ma tahtsin minna altari ette, et Ackermanni skulptuure lähemalt vaadata.

- See loeng oli üsna teistsugune ja tavaliselt poleks ma sellist asja kuulama ehk sattunudki. Tunnistan, et ma pole just suurim ajalooafänn, aga mõte, et me saame realselt näha, katsuda ja taaslustada varem elanud ja tegutsenud kunstike töid on kuidagi põnev. Hästi vahvaks tegi ettekande ka see, et .... ja ... rääkisid peale C. Ackermanni projekti ka üleüldist juttu ning huvitavaid seiksid, mis nendega töö käigus juhtunud on. Mõnus oli vaadata nende entusiasmi ja tahet midagi uurida. Kui ma poleks olnud nii väsinud ja unine, nagu ma tookord olin, oleks ma loengut rohkem nautinud, aga igatahes jäi mulle sealt meelde mõni fakt, mida ma kunagi ehk jutu sisse pista saan.
- Väga huvitav projekt ning kultuurilisest aspektist oluline, sest tegeleb andeka kunstniku maailmale tutvustamisega ning tänu sellele projektile saavad paljud ilusad kunstiteosed restaureeritud ja uuritud.
- Tore oli näha loengupidajaid nii vaimustunult sellest projektist rääkimas, alati on positiivne, kui inimesed teevad midagi nii suure pühendumusega ja hoolega. Ja meeldiv oli kuulata loengut nii, et loengupidajad tundusid tõesti süvitsi teadvat teemat, millest nad rääkisid.
- Teema mind väga ei huvitanud, aga sellegipoolest sain rohkem teada Christian Ackermanni tähtsusest eesti kunstiajaloo osas. Loengus kuulsin tema nime esimest korda, seega sain mitmeid uusi asju. Mulle meeldis, et loengu pidamine toimus kirikus, sest see asukoht haakus käesoleva teemaga väga hästi.
- Ackermanni loengu ajal kippus uni peale tulema, kuna positsioonivalik ei olnud just kõige läbimõeldum: istusin esimeses reas, nii et presentatsiooni vaatamiseks pidi akrobaatilisi manöövreid tegema, millest peagi jäi selg valusaks.
- Seega piirdusin suurema osa ajast mu nina ees oleva puust konstruktsiooni vaatamisega. Aeg-ajalt teisi pingiridasid jälgides nägin unega võitlevat õpetaja Seevrit.

Loodusklass

- Jutt oli põnev, eriti J. Ackermanni elusaatus. Nalja tegi suur seotus Maksu- ja Tolliametiga, see tuli üllatusena, et nad nii abivalmid on. Sponsoreid oli neil veelgi, mis tuli mu jaoks suure üllatusena. Esitlus oli tublisti tehtud ja õpptulemus oli huvitav.
- Jutt oli huvitav. Huvitav oli kuulata kuidas kunst seostub väga paljude ametitega. Samuti oli põnev kuulata Ackermanni elulugu.
- Asjalik esitlus. Ei teadnud üldse, et selline inimene Eestis tegutses.
- Loengupidajad olid väga kursis enda teemaga ja rääkisid väga põnevalt oma projektist. Eriti tore oli kuulata juttu kunstnikust, kelle töö oli meil ka endal silme ees ja pärast sai seda minna ka lähemalt uudistama. Loeng täiendas silmaringi ja oli hea vaheldus kooliloengutele.
- Mul oli hea meel kuulda sellisest projektist, aga samas ei õnnestunud loengupidajatel mind panna selle teemaga hästi suhestuma. Osaliselt on probleem ka muidugi minus, kuid peab nentima, et loengupidajate kõnelemise viis mulle ei meeldinud ja see oleks

võinud olla palju sõbralikum. Siis oleks ka parem neid kuulata ja jälgida. Teema oli tegelikult küllaltki huvitav, lihtsalt esitamisviis polnud parim. Samuti ei oleks paha teinud mõningate patjade olemasolu.

- Ma ei teadnud varem Ackermannist midagi, nii et see oli täitsa huvitav. Loengu pealkiri oli pisut eksitav, ma lootsin rohkem tema isiku kohta kuulda ja vähem kunstist.
- Üldse ei olnud loeng sugugi nii Ackermanni-keskne, kui ma arvasin. Kunstikust räägiti vist umbes 2/3 ajast, ülejäänud oli kunstniku enda tööst, mis mõjus pisut suvaliselt ega olnud loengu üldise temaatikaga väga kooskõlas.
- Loeng oli väga huvitav ja informatiivne. Tore oi see, et loeng(ut), peeti kiriku(te)s, kus C. Ackermanni teos ka realselt olemas oli. Samuti oli huvitav see, et loeng rääkis Eesti kunstitegelasest, sest gümnaasiumis õpetatav kunstiajalugu ei keskendu oluliselt Eesti päritolu kunstnikele, vaid pigem üldisele/erinevad kunstistiilid, neile alguse panijad, kust kunst alguse sai jne.
- Elu Vargamäel polnud kerge. Alustades retkega sinna, puhus tuul juba läbi hinge ning bussisõit Järvamaale tuli sisustada koolitükkidega, millest olin juba esimese nädalaga maha jäänud. Saabudes polnud küll tuul raugenud, kuid vähemalt kostitati puude alla olevate õuntega. Ees ootav rabamatk tundus justkui lõõgastav, aga ometigi oli raske peatuda jõhvikate jaoks ning saba ees olevate õpetajate samm aina kiirenes. Kirikus sai küll lõõgastuda ning avastada uusi paiku. Nimelt pärast loengut oreli juurde üles ronida oli kogemus, mida ei unusta. Tagasisõit tuli täitsa unega ning õhtuse kummelitee kõrval nentisin, et elu Vargamäel polnud kerge. Nohu piinab siiamaani.
- Loeng Ackermannist kõlas väga ülistuskõnena mitte informatiivse loenguna. Pigem jäidki meelde loengu läbiviijate isiklikud arvamused Ackermannist kui päris info tema ja tema teoste kohta. Loeng tegelikult ei kõnetanud mind väga, aga saan aru, et ka teistel klassidel peab huvitav olema ja väga igav see ikkagi polnud ka.
- Peale sellist pikka päeva nagu eelnevalt oli olnud, oli väga keeruline sundida ennast kuulama teemat, mis ei ole mulle kõige südamelähedasem. Kaasa ei aidanud ka päris pikk matk enne seda. Kuigi teema oli suhteliselt huvitav ja oli näha, et esitajad olid oma ala eksperdid ja rääkisid sellest kirglikult, olid siiski enamikul kuulajatel mõtted kodul. Organiseerimine oleks saanud olla selles suhtes parem.
- Minu jaoks oli see loeng igav. Ma ei ole väga kunstiline inimene ning antud teema jäi mulle kaugeks ning mingit sidet ei tekkinud. Mõistan, et elus tuleb teha vahel ka asju, mis endale ei meeldi, aga seda loengut ma teist korda enam ei kuulaks.
- Kuigi loen oli informeeriv ja huvitav, oli see kuidagi väga ühte kunstnikku ülistav.
- Mulle jäi Christian Ackermann kaugeks – on mingi tähtis nina ning tegi suurt kunsti väga ammu. St. võiks rääkida mõnest killust/seigast tema elust, siis on kontakt tugevam/parem. Aga samas nii vähese ajaga, mis kirikus olemiseks oli, ei saagi rohkem rääkida. Loeng jättis mind külmaks nii otseses kui ka kaudses mõttes.
- Väga põnev oli kuulda ka mõne mitte-eestlase edulugu siinsetel aladel. Kui muidu keskendutakse põhiliselt ärkamisaegsetele tegelastele ja saksa päritolu väljapaistvad tegelase jäetakse kõrvale. Ise ma Ackermanniga ikkagi suhestuda ei oska, sest ta oli siin ikkagi pigem võõras ning näen tema teoseid kui suurepärast kunsti, kuid mitte

osa eestlaste kultuuriruumist. Huvitav oli kuulda erinevatest kunstiuurimise taktikates. Olin taolise teema kohta ka kunagi saatelõiku näinud, aga kindlasti oli otse tegijatelt parem kuulda.

- Oli huvitav vaadata teaduslikku poolt kunsti uurimisest ja oli tore, et nad teevad oma tööd hingega.
- Kahjuks jää see teema minu jaoks kauges ja ei suuda elada sellele suure entusiasmi kaasa ning seetõttu kadus vahepeal nende jutus järg.
- Mulle meeldis, et nad näitasid erinevaid viise kunsti uurimiseks ja kellega nad koostööd teevad.
- Kuigi loenguteema üldisel jäi minu jaoks veidi kauges, siis siiski oli põnev tundma õppida Eesti kunstiajaloo üht väga andekat kunstnikku. Uued tehnoloogiad, mida Ackermanni loomingut uurimiseks kasutatakse, näitavad, kui kaugemale oleme oma arenguga juba jõudnud ning kui lihtsaks muudab see ajaloo uurimise. On meeldiv näha, et Eesti ajalugu väärtustatakse ning seda püütakse kõikvõimalike uute meetodite abil talletada.
- Mulle meeldis kirikus toimuv loeng. Huvitav oli kuulata missuguseid meetodeid kasutatakse skulptuuride analüüsimiseks. Oleks võidud rääkida rohkem Ackermannist, tema elust, aga muidu oli tore.
- Ausalt öeldes mind ei köitnud see loeng väga. Ma ei ole väga kunstiline inimene ning selle tõttu oli see loeng minu jaoks igav. Ma ei leidnud teemaga sidet ja selle tõttu oli ka keskendumine loengu kuulamisele minimaalne.
- Ma poleks kunagi arvanud, et mille kui looduslapsele pakub suurt huvi kunstiloeng. Loengu pidajad olid väga arukad, ei rääkinud midagi üleliigset ja andsid hea ettekujutuse oma tööst.
- Ütlen ausalt, et mina ei teadnud Ackermannist varem mitte midagi ning kuulsin ta nime esimest korda. See loeng andis temast väga hea ülevaate ning pani mõistma, kui tähtis mees ta tegelikult oli ning miks ta just Eesti seisukohalt nii oluline on.
- Järva-Madise kirikus toimunud loeng oli üldiselt asjalik ja silmaringi laiendav. Minu arvates need naised omavahel eriti ei harmoneerinud ning loeng jäi kohati ehk liiga Ackermanni-põhiseks. Juttu oli hea jälgida ja arusaadav kuulata.
- Mulle jäi kohati tunne, et loeng läks liiga detailseks. Ma ei tea nii palju kunstit ja ma pole ka kuigi suur kunstihuviline, siis minule jäi see teema kuidagi kauges. Samas oli näha, et rääkijad väga pingutasid ning olid täiesti kohal. Tore on näha nii pühendunud inimesi.
- Kirikuloeng oli väga põhjalik, isiklikult tundsin, et liigagi põhjalik ja samas polnud teema just minu jaoks väga põnev. Inimesele, keda huvitab kunstiajalugu võis see olla kindlasti põnev. Tore oli see, et oli võimalik kohe ka esitluse kõrvale näha Ackermanni teost kirikus. Kuid kõnelejad tundusid olevat ise oma teemast väga huvitatud ja kindlasti olid oma ala spetsialistid.
- Kuna ma pole eriti suur kunstihuviline, siis jättis loeng mind veidi külmaks, aga see on puhtalt minu enda viga! Loengpidajad said oma tööga suurepäraselt hakkama ja olid väga sõbralikud.

- Huvitav slide-show (liikuvad pildid).
- Hästi edasi antud ülevaade kunstnikust
- Esinejad rääkisid huvitavalt ja tekitasid kuulajates huvi kuulata.
- Loengu pikkus oli mõistlik (mitte liiga pikk).
- Iseenesest oli idee tutvustada noortele humanitaar- ja kunstiteemalisi erialasid tore, sest kindlasti mõtisklevad paljud oma erialavaliku üle. Tore, et igale suunale tutvustatakse seda, millega tegeletakse kunstiakadeemias. Ent kuna Vargamäe kiriku kontekstis on seda niigi raske teha (enamik ekskursioonist oli Vargamäele veidi teemakohasem), peaksid sel juhul loengupidajad olema entusiastlikud, avatud ja oskama teemat selgeks teha (või veidikenegi huvituma panna) ka inimestele, kes ei ole just suured kunsti (restaureeringu) fännid.
- Kahjuks tundus(id) loengupidaja(d) veidi närvilised, otsekui poleks nad harjunud lastele loengu pidamisega (mis on mõistetav, sest minu arusaama järgi tegelevad nad tavaliselt kunstitudengitega). Kindlasti võis tähelepanu hajumisele kaasa aidata ka projektori halb asukoht (pooltele õpilastele polnud ekraan hästi nähtav). Ei sooviks kellelgi halvasti öelda, aga jäi koomiline mulje, otsekui oleks üks loengupidaja teise peale vihane ega laskes tal rääkida, mis jättis ebaprofessionaalse mulje.
- Lahenduseks pakuks viia taoline kunstiloeng läbi siiski mõnes muus keskkonnas (klassis? muuseumis?) või proovida koostööd teha teiste kunstiakadeemia esindajatega. (Võib-olla oli neil lihtsalt halb päev, mis on mõistetav).